

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

na posiedzeniu w trybie art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

w Izbie Karnej w dniu 9 kwietnia 2024 r.

w sprawie **M. P.**

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k.,

w związku z kasacją wniesioną przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt IV Ka 456/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 47/22,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok
i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Waldemar Płóciennik

Piotr Mirek

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

M. P. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 2012 r. do 2 lutego 2020 r. w L. oraz we W. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną K. P. w ten sposób, że wyzywał ją słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, krytykował, poniżał, zastraszał, groził, zmuszał do określonego zachowania się lub znoszenia określonego zachowania, inicjował mnogie kontakty telefoniczne, sms-owe w celu kontroli poczynąń, szarpał oraz podduszał pokrzywdzoną oraz groził jej przedmiotem przypominającym broń palną, tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.;

II. w okresie do 20 lutego 2020 r. w L. podawał się za funkcjonariusza Policji oraz wyzyskując błędne przeświadczenie innych osób wykonywał czynności związane z funkcją funkcjonariusza Policji, tj. o czyn z art. 227 k.k.;

III. w okresie do 20 lutego 2020 r. w L. ukrył dokument, którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, w postaci zezwolenia nr [...] na wjazd i parkowanie pojazdu samochodowego na parkingu Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w W., tj. o czyn z art. 276 k.k.;

IV. w dniu 11 lutego 2020 r. w Ś., składając zeznania mające służyć jako dowód w postępowaniu karnym prowadzonym przez Komendę Powiatową Policji w Ś., zeznał nieprawdę i zataił prawdę co do posiadania przez siebie oraz używania munduru funkcjonariusza Policji oraz posiadania oraz używania sygnałów świetlnych i dźwiękowych, przy czym czynu tego dopuścił się w obawie przed grożącą mu odpowiedzialnością karną, tj. o czyn z art. 233 § 1a k.k.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 47/22:

I. w ramach zarzucanego oskarżonemu czynu opisanego w pkt I części wstępnej wyroku uznał go za winnego tego, że w okresie od listopada 2019 r. do 2 lutego 2020 r. w L. oraz w W., w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, groził trzykrotnie K. P. pozbawieniem życia, w tym w listopadzie 2019 r. groził jej przedmiotem przypominającym broń palną, a w styczniu 2020 r. groził jej użyciem noża, które to groźby wzbudziły u K. P. uzasadnioną obawę, że będą spełnione, tj. popełnienia przestępstw z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby;
- III. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do pisemnego informowania kuratora co 6 miesięcy o przebiegu próby;
- IV. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora;
- V. w ramach zarzucanego oskarżonemu czynu, opisanego w pkt II części wstępnej wyroku, przyjmując, że swym zachowaniem w okresie od 2014 r. do grudnia 2019 r. w W. M. P. przywłaszczył sobie stanowisko funkcjonariusza Policji oraz publicznie nosił mundur funkcjonariusza Policji, do których to nie miał uprawnienia, jak również nie będąc do tego uprawnionym poruszał się samochodem osobowym marki F. B. o nr rej. [...], używając sygnałów świetlnych w postaci niebieskich świateł błyskowych oraz sygnału dźwiękowego o zmiennym tonie, wyczerpał ustawowe znamiona wykroczenia z art. 61 § 1 k.w. i z art. 96a § 2 k.w., na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umorzył postępowanie o te czyny;
- VI. uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt III części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 276 k.k.;
- VII. uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt IV części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 233 § 1a k.k.;

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, po rozpoznaniu apelacji wniesionej od powyższego wyroku przez obrońcę oskarżonego, wyrokiem z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt IV Ka 456/23, zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w pkt I części dyspozytywnej.

Prokurator Rejonowy w Środzie Śląskiej wniósł kasację od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając:

- 1. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 193 § 1 k.p.k., art. 194 k.p.k. i art. 201 k.p.k. polegające na:
 - a) pominięciu przeprowadzonych w postępowaniu przygotowawczym opinii biegłych z zakresu informatyki oraz z zakresu broni palnej i amunicji,

b) niezasięgnięciu opinii innego biegłego lub biegłych w sytuacji odrzucenia w postępowaniu odwoławczym ustaleń poczynionych na podstawie treści wskazanych wyżej opinii;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., polegające na dokonaniu przez Sąd II instancji własnej oceny przeprowadzonych przez Sąd I instancji dowodów w sposób zupełnie dowolny i wybiórczy, naruszający zasadę logicznego rozumowania i nie uwzględniający przy ocenie tych dowodów wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego, treści dowodów przemawiających na niekorzyść oskarżonego, w szczególności na pominięciu opinii z zakresu broni palnej i amunicji oraz zeznań świadków, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego M. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu;

3. rażące naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 190 § 1 k.k., polegające na błędnym zastosowaniu, tj. wysnuciu błędnego wniosku, że w okolicznościach ujawnionych w toku postępowania nie zachodziła po stronie pokrzywdzonej uzasadniona obawa spełnienia groźby, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego M. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zainicjowana kasacją prokuratora kontrola wyroku Sądu odwoławczego doprowadziła do jego uchylenia z uwagi na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady Sądu drugiej instancji.

M. P. został oskarżony o przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., z art. 227 k.k., z art. 276 k.k. oraz z art. 233 § 1a k.k., zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat albo karami innego rodzaju.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 47/22, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu, orzekając w składzie 1 - osobowym, uznał go za winnego popełnienia przestępstw z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

Przypisane oskarżonemu przestępstwa groźby karalnej są zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

W związku z tym, że M. P. stanął pod zarzutem popełnienia przestępstw, których górna granica zagrożenia karą nie przekracza 5 lat pozbawienia wolności, przy wyznaczaniu składu orzekającego w instancji odwoławczej, należało stosować przepis art. 14fa ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustaw – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1023 - dalej: ustawa covidowa), stanowiący, że „w okresie obowiązywania stanu epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie roku po ich odwołaniu w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie przekracza 5 lat, na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli w pierwszej instancji sąd orzekał w takim samym składzie.” Przepis ten, mający charakter czasowy, obowiązuje od wejścia ustawy w życie do 1 lipca 2024 r., kiedy to upłynie rok od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego. Dla zastosowania tego przepisu nie ma znaczenia forma prowadzonego postępowania przygotowawczego, a przewodniczący wydziału nie ma możliwości poszerzenia składu z jedno do trzyosobowego.

Ponieważ w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy orzekał w składzie 1 - osobowym, a oskarżony stanął pod zarzutem popełnienia przestępstw zagrożonych karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, Sąd Okręgowy powinien był prowadzić postępowanie odwoławcze także w składzie 1 - osobowym. Tymczasem sprawę o sygn. akt IV Ka 456/23 rozpoznał na rozprawie Sąd Okręgowy w składzie 3 - osobowym, a więc sprzecznym z obowiązującą ustawą covidową. Tym samym doszło do wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z nienależytą obsadą sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., V KK 190/22 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2023 r., V KK 129/23).

Z nienależytą obsadą sądu mamy do czynienia między innymi wtedy, gdy sąd orzeka w składzie wprowadzie znanym ustawie (w tym przypadku 3 - osobowym), ale nieprzewidzianym przez obowiązujące przepisy dla danego rodzaju spraw. Nie można zasadnie przyjąć, że bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt

2 k.p.k. nie występuje w takiej sytuacji argumentując, że rozpoznanie sprawy na rozprawie apelacyjnej w składzie "szerszym" niż przewidziany przez ustawę stanowi wyłącznie niedopatrzenie, a skład 3 - osobowy jest niejako „lepszy” od jednoosobowego, skoro sprawę rozpoznaje trzech sędziów zamiast jednego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2023 r., I KK 448/22). Znajdujący zastosowanie w niniejszej sprawie art. 14fa ust. 1 ustawy covidowej, stanowiący *lex specialis* do innych przepisów kształtujących skład sądu odwoławczego na rozprawie apelacyjnej, określa go bowiem w sposób kategoryczny, bez przewidzianych wyjątków, prowadząc do konkluzji, że wszelkie odstępstwa od niego skutkują nienależytą obsadą sądu.

W związku ze stwierdzonym z urzędu uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. należało uchylić zaskarżony wyrok Sądu odwoławczego, nie przystępując do rozpoznania wniesionej w sprawie kasacji i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Rozpoznając sprawę po raz kolejny, Sąd ten zadba o ukształtowanie składu orzekającego zgodnie z obowiązującymi przepisami, uwzględnivszy wyżej poczynione uwagi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[PGW]

[ms]

Waldemar Płóciennik

Piotr Mirek

Eugeniusz Wildowicz